

Karjeras Ziņas

Valsts izglītības attīstības aģentūras ziņu izdevums Nr. 1/2019

Pirmo reizi pasniegtas karjeras balvas izglītībā

2019. gada 12. aprīlī Liepājā nacionālajā karjeras izglītības konferencē „Līdzsvars dzīvē – līdzsvars karjerā” pirmo reizi tika pasniegtas Valsts izglītības attīstības aģentūras (VIAA) balvas „Karjeras lidojums 2019”, lai izceltu sasniegumus karjeras atbalsta jomā izglītības iestādēs.

„Ar šo balvu vēlamies iedibināt tradīciju izvērtēt gada veikumu karjeras izglītības un karjeras atbalsta pakalpojumu nodrošināšanā. Izglītības jomā tas ir salīdzinoši jauns darbības lauks, kurā patlaban darbojas turpat 400 Latvijas skolās strādājošu pedagogu karjeras konsultantu. Daudzi no viņiem ir iesaistījušies Eiropas Sociālā fonda finansētā karjeras atbalsta projektā, lai būtiski uzlabotu karjeras konsultāciju un citu atbalsta pasākumu pieejamību vispār-izglītojošās skolās un profesionālās izglītības iestādēs,” stāsta VIAA Informācijas un karjeras atbalsta departamenta direktore Inta Asare.

Karjeras balvas ieguvu:

► nominācijā „Gada cilvēks” – Rīgas Valsts 3. ģimnāzijas karjeras konsultante Diāna Šķele;

► nominācijā „Gada pasākums” – Ernsta Glika Alūksnes Valsts ģimnāzijas pedagoģe karjeras konsultante Lolita Vanaga;

► nominācijā „Gada informatīvais/metodiskais materiāls” – Balvu novada pašvaldības izglītības, kultūras un sporta pārvaldes pedagoģe karjeras konsultante Anita Laurenai.

Karjeras balvas konkurss Latvijā ir VIAA iniciatīva, un to atbalsta Eiropas Komisijas Karjeras konsultēšanas un informācijas tīkla Euroguidance programma. Nākotnē ir plānots paplašināt karjeras balvas konkursa tematisko tvērumu, iesaistot ne tikai skolu un profesionālās izglītības sektoru, bet arī augstākās izglītības iestādes, valsts pārvaldes un pašvaldību iestādes, uzņēmumus un asociācijas. ■

Karjeras jaunumi sociālajos tīklos „Tavai karjerai”

Sākot ar 2019. gada jūliju, VIAA sociālā tīkla Facebook lapai „Karjeras nedēļa” un Twitter kontam „NIID.LV” ir jauns nosaukums – „Tavai karjerai” –, lai sekotājiem vienuviet būtu iespēja saņemt informāciju par karjeras atbalsta jautājumiem, izglītības iespējām Latvijā un ārvalstīs, kā arī iepazīt profesiju daudzveidību.

Sociālo tīklu lapas „Tavai karjerai” adrese Facebook un Twitter vietnēs ir @TavaiKarjerai. ■

Karjeras nedēļa

KARJERAS NEDEĻA

2019. gada 14.–18. oktobrī visā Latvijā norisināsies Karjeras nedēļa. Šī gada tēma ir saistīta ar nākotnes profesijām – jaunajām profesijām un prasmēm, kuras būs nepieciešamas nākotnes darba tirgū. Aicinām organizēt savās skolās pasākumus, kas saistīti ar Karjeras nedēļas tēmas jautājumiem.

Savukārt oktobrī/novembrī norisināsies konference ESF projekta īstenošanai pašvaldībās un PIKC.

Sekojiet līdzi aktuālajai informācijai VIAA vietnes www.viaa.gov.lv sadaļā „Karjeras atbalsts”, kā arī sociālo tīklu kontos „Tavai karjerai”. ■

IAEVG ziņa

Latvijas pārstāve Ilze Astrīda Jansone ievēlēja Starptautiskās karjeras atbalsta asociācijas (IAEVG) padomē. ■

Stāsta karjeras balvas laureātes

Ralfs Spāde
VIAA Informācijas
un karjeras
atbalsta
departamenta
Karjeras atbalsta
nodaļas vecākais
programmas
speciālists

Pirmais karjeras balvas konkurss aizvadīts. Šogad VIAA uz to saņēma 38 pieteikumus. Apbalvojumam varēja pieteikt personas no vispārējās un profesionālās izglītības iestādēm un citām organizācijām, kuru profesionālā darbība ir saistīta ar karjeras attīstības atbalstu izglītības ieguvējiem un kuri 2018. gadā ir īstenojuši karjeras attīstības atbalsta pasākumus vai sagatavojuši informatīvos vai metodiskos materiālus.

VIAA Informācijas un karjeras atbalsta departamenta direktore Inta Asare uzsver: „Karjeras balvas pasniegšanas mērķis bija izcelt labākos speciālistus un pateikties par nozīmīgo ieguldījumu izglītības ieguvēju karjeras atbalstā. Mūsdienu ātri mainīgajā darba pasaulē atbalsts karjeras virziena izvēlē izglītības ieguvējiem ir ļoti nepieciešams, lai viņi spētu apzināties savas vērtības un piemērot savas prasmes darba tirgum.”

Gada cilvēks

Diāna Šķēle
Rīgas Valsts 3. ģimnāzijas
karjeras konsultante

Diāna Šķēle aktīvi darbojas ar karjeras izglītību saistītos Eiropas Savienības finansētajos un citos projektos. Viņa ir īstenojusi aktivitātes, kas skolotājiem un karjeras atbalsta organizatoriem palīdz veidot izpratni par sistēmisku un sistemātisku pieeju karjeras izglītības jautājumiem. Pateicoties D. Šķēles iniciatīvai, 2018. gadā tika organizēts iedvesmojošs pasākumu cikls Rīgas vispārīgizglītojošo skolu un arodizglītības iestāžu audzēkņiem „Kā ielēkt korpēs, kuras vēl nav izgudrotas”. 2018. gadā D. Šķēle novadīja vairākus praktiskos seminārus Rīgas skolotājiem par dažādu interaktīvo metožu izmantošanu

karjeras atbalsta nodarbībās darbā ar izglītības ieguvēju grupām. D. Šķēle kā padomdevēja, konsultante un eksperte palīdz gan kolēģiem, gan pašvaldībai.

Stāsta D. Šķēle: „Raugoties uz manu profesionālo darbību kopumā, vislielākā veiksmē ir tā, ka varu strādāt profesijā, kas mani ļoti interesē un aizrauj, un varu dzīvot pēc laimīga cilvēka pamatprincipiem – „Mīli to, ko tu dari!”, „Atrodi cilvēkus, kam ir nepieciešams tas, ko tu mīli darīt!” un „Dari tā, lai pasaule kļūtu labāka!”.

2018. gads man kā kursu, semināru, mācību prakses un karjeras attīstības atbalsta projekta vadītājai skolā bija ļoti aktīvs, nododot savu pieredzi un idejas citiem cilvēkiem. Man ļoti patīk nodot tālāk citiem to, ko pati esmu izmēģinājusi, radījusi, pielāgojusi un kas ir patīcis. Tikai tad, kad esmu to nodevusi tālāk, manī veidojas brīva vieta jaunām idejām, kā teikts dzīves gudrībā: „Dots devējam atdodas.”

Man ļoti patīk vadīt nodarbības ar kādu kopā – sadarbojoties. Ir patīkami, ka

tik daudziem noder tas, kas noder arī man un mani domubiedriem. Priecē, ka pat pirmo reizi satikti cilvēki pasaka paldies par to, ko mēs darām, un to, ka mēs dalāmies.

Esmu izzinošā personības tipa cilvēks (mani domubiedri – karjeras konsultanti – atpazīs Dž. Holanda personības tipus), un man ļoti patīk mācīties. Rezultātā – jo vairāk atdošu, jo vairāk iegūstu un bagātinos, atkal mācos, un veidojas abpusēji labvēlīgu attiecību apburtais loks, kas ļauj man strādāt ar prieku. Mani iedvesmo arī cilvēki.”

Gada informatīvais/ metodiskais materiāls

Anita Laurena
Balvu novada pašvaldības
Izglītības, kultūras un sporta pārvaldes
pedagoģe karjeras konsultante

Divu gadu garumā Balvu pamatskolu apciemo zinīgais karjeras izglītības un profesiju draugs Profiņš, kurā skolēni atpazīst karjeras konsultanti Anitu Laurenū. Viņa kopā ar skolēniem mācās novērtēt sevi, savas prasmes, intereses, talantus, mācās prezentēt, sadarboties, kā arī kopā iepazīt darba pasauli, īpaši veicinot lokālpatriotismu, jo A. Laurenas vadībā ir sāktas nodarbības „Ražots Balvos”. Profiņš ir izveidojis arī savu tēlu – viņam ir cepure, T-krekls ar uzrakstu „Profesiju draugs Profiņš”, brilles un karjeras soma, kurā bieži paslēpušies dažādi uzdevumi, karjeras spēles un metodiskie materiāli, ko A. Laurena ir izveidojusi un prasmīgi izmanto savā darbā.

Pieredzē dalās A. Laurena: „2018. gadā tika veikts liels darbs, organizējot karjeras attīstības atbalsta pasākumus gan pirmsskolas vecuma bērniem, gan sākumskolas, pamatskolas, vidusskolas un profesionālās ievirzes skolēniem. Sadarbībā ar Balvu pamatskolas un Balvu Valsts ģimnāzijas izglītības iestāžu pedagogiem es vadīju karjeras stundas, kurās izmantoju gan pašas izstrādātus metodiskos materiālus – karjeras spēles, darba lapas, uzdevumus, gan arī aprobēju VIAA izstrādātās metodes. 2018. gadā es sāku veidot

Diāna Šķēle, saņemot balvu nominācijā „Gada cilvēks”

Anita Laurena, saņemot balvu nominācijā „Gada informatīvais/metodiskais materiāls”

darba burtnīcu „Kopā ar profesiju draugu Profīgu”, kas būs paredzēta sagatavošanas grupas bērniem un sākumskolas skolēniem. Darba burtnīcā varēs uzzināt par profesiju daudzveidību, izprast savas stiprās un vājās puses, kā arī spēlēt dažādas karjeras spēles. Ļoti ceru, ka šis metodiskais materiāls noderēs ne tikai Balvu, bet arī citu novadu izglītības iestāžu darbā. Vislielākais iedvesmas avots ir skolēnu pozitīvās emocijas un attieksme, kā arī viņu vēlme mācīties. Darbā es cenšos būt radoša, lai skolēniem būtu interesanti darboties, iepazīt pašiem sevi, attīstīt savas stiprās puses un talantus, kā arī izziņāt profesiju daudzveidību.”

Gada pasākums

Lolita Vanaga

Ernsta Glika Alūksnes Valsts ģimnāzijas pedagoģe karjeras konsultante

Ernsta Glika Alūksnes Valsts ģimnāzijas jaunievedums ir Skolas stunda, kuras trešdienu rītos notiek visiem ģimnāzijas skolēniem. Skolas stundas pirmsākums bija ģimnāzijas pe-

dagoģes karjeras konsultantes Lolitas Vanagas organizētie Karjeras rīti, kas 2017./18. māc. g. notika reizi mēnesī. Karjeras rītos izglītības ieguvēji tikās ar uzņēmējdarbības, iekšlietu, militārās, medicīnas, amatniecības un citu jomu pārstāvjiem. Skolēni darbojās šūšanas, kulinārijas, foto un keramikas meistardarbnīcās. Skolas stunda ir veiksmīgs Karjeras rītu turpinājums ar daudz plašāku piedāvājumu. Tā ir vērsta uz skolēnu personības izaugsmi un vistiešākajā veidā nodrošina karjeras vadības prasmju apguvi. Skolas stundas ir iedvesmojošas nodarbības, kuru mērķis ir ļaut satikties visam ģimnāzijas kolektīvam, motivēt un iedrošināt skolēnus saskatīt daudzveidīgās iespējas, iedrošināt viņus uzstāties plašākas publikas priekšā, uzlabot viņu komunikācijas un prezentācijas prasmes. Skolas stundas ir tikšanās reizes un sarunas ar dažādu jomu speciālistiem par iegūto izglītības un darba pieredzi. Tās ir karjeras konsultanta vadītas nodarbības, filmu rīti un izglītojoši pasākumi. Skolas stunda ļauj dzirdēt citu pieredzi un no tās iedvesmoties. Tās ir tikai 40 minūtes, bet dod ļoti daudz.

L. Vanaga stāsta: „2018. gads manā profesionālajā dzīvē bija ļoti rosīgs un aktīvs. Vasarā ģimnāziju absolvēja 12. klases skolēni; tā bija mana pirmā audzināmā klase, tāpēc tas ir atmiņā paliekošs notikums. Mēs sazināmies, un es rūpīgi sekoju līdzi viņu tālākajām studiju un darba gaitām. Tagad es iegūstu jaunu pieredzi, jo audzināšanā ir aktīvie pusaudži – 7. klase. Ar viņiem jau esam tikuši „ZZ čempionāta” finālā.

Rudenī ģimnāzijā sākām īstenot jaunu ideju – Skolas stundu. Tas prasa rūpīgu plānošanu un pamatīgu darbu. Skolas stundu, kurā ģimnāzisti skolabiedriem prezentēja Ēnu dienā gūto pieredzi, vērtēja arī akreditācijas komisija. Lepojamies, ka gala ziņojumā Skolas stunda tika minēta kā labās prakses piemērs.

Sešus gadus ģimnāzijā esmu organizējusi Karjeras nedēļu, kurā ir piedalījušies arī citu novada izglītības iestāžu pārstāvji. 2018. gadā tajā piedalījās de-

viņu novada skolu skolēni un pedagogi. Pasākumā „Izaugsmes meistarklases” vienlaikus notika 15 meistarklases, ko vadīja dažādu jomu pārstāvji. Veiksmīgi esmu sadarbojusies arī ar ģimnāzijas aktīvo un radošo skolēnu pašpārvaldi, kuras darbu palīdzu koordinēt.

Es darbā vienmēr meklēju ko jaunu, vēl nepamēģinātu. Mani iedvesmo radoši un pozitīvi cilvēki, jo īpaši talantīgi, darboties griboši jaunieši. Brīvajā laikā kopā ar ģimeni un draugiem apmeklēju dažādus pasākumus, vasarā braucam izbaudīt pilsētu svētkus un koncertus. Ir interesanti arī vienkārši tāpat par dažādām tēmām aprunāties ar skolēniem. Prieks, ja izdodas uzšķīlīt viņu acīs dzirkstelītes un kopā radīt kādus skaistus notikumus. Esmu komandas cilvēks: idejas varam realizēt, strādājot visi kopā – klašu audzinātāji, mācību priekšmetu skolotāji, administrācija un, protams, ģimnāzisti”. ■

Lolita Vanaga, saņemot balvu nominācijā „Gada pasākums”

Skolēnu karjeras atbalsta aktivitātes dažādos vecumos

Agita Šmitiņa

*Dr. sc. admin.,
Mg. psych.,
Vidzemes
Augstskolas
docente, karjeras
konsultante*

Karjeras izglītības projekts* ir veicinājis milzum daudz radošu karjeras atbalsta pasākumu lielākajā daļā Latvijas skolu. Ar šī projekta atbalstu bērni un jaunieši piedalās meistarklasēs, brauc izpētes ekskursijās, iepazīst profesijas klātienē, mācās izvirzīt mērķus, izstrādā radošus projektus, tiekas ar savas jomas profesionāļiem, apmeklē izglītības izstādes un piedalās profesionālās meistarības konkursos. Aizraujošs darbs saistībā ar šo projektu ir ne tikai iesaistīto skolu pedagogiem karjeras konsultantiem, bet arī pašnodarbinātajiem karjeras konsultantiem, kas ikdienā sniedz individuālās vai grupu konsultācijas jauniešiem savā uzņēmumā.

Šī projekta laikā arī es esmu vadījusi daudzas meistarklases, nodarbības, darbnīcas un konsultācijas bērniem un jauniešiem visā Latvijā – Rīgā, Dau-

gavpilī, Liepājā, Ventspilī, Valkā, Valmierā, Jelgavā, Jūrmalā, Saldū, Skrundā, Kuldīgā, Kauguros, Ozolniekos un citur. Vēlos padalīties ar savu pieredzi saistībā ar to, kādi ir aktuālie karjeras jautājumi un piemērotākās aktivitātes dažādās klašu grupās.

4.–6. klase – vēlinās bērnības posms, jaunākā skolas vecuma periods. Vairāku karjeras teoriju autori šajā posmā uzsver zinātkāres attīstību, pētniecisko darbību un nepieciešamību atbildēt uz jautājumiem „ko es gribu?” un „ko

„Darbs ar bērniem un jauniešiem uzlādē – kopā ar viņiem uz daudzām situācijām un arī uz savas karjeras attīstību var paraudzīties citādāk un radošāk.”

es varu?”. Tiek uzsvērtā arī vajadzība attīstīt savas intereses un identitāti, kā arī iegūt plašāku informāciju par iespējamo nodarbinātību nākotnē. Šajā posmā aktīvi uzlabojas zināšanas par sevi. Bērnu domāšana vēl ir diezgan konkrēta, ir samērā grūti vispārināt un ieraudzīt nākotnes perspektīvu. No-

stiprinoties interesēm, skolēni arvien apzinātāk izvēlas ar tām saistītas aktivitātes. Svarīgākais šajā posmā ir izziņāt sevi, piedalīties dažādos pulciņos, sākt iepazīt profesijas. Ir būtiski atklāt skolēniem profesionālās pasaules daudzveidību, nefokusējot viņu uzmanību tikai uz vienu profesionālo jomu.

Mana pieredze. Bērni šajā vecumosmā ir ļoti kustīgi, dinamiski, ļoti vēlas darboties un uzzināt jaunu informāciju. Bieži bērni labi pārzina tās profesijas, kuras ir novērojuši tuvākajā apkārtnē (vecāku un radnieku profesijas, kā arī tās, kas redzamas skolā, pilsētā), taču viņiem nav priekšstata par tām profesijām, kuru saturs vai nosaukums šķiet abstraktāks (piemēram, loģistikas speciālists), vai tām, ar kurām nav saskares ikdienā.

Ko kopā darām. Noskaidrojam, kuras profesijas bērni pazīst, izgudrojam jaunas, pasmejamies par jocīgām profesijām pasaulē, pabaidāmies par bīstamajām, iepazīstam daudz jaunu profesiju. Spēlējam lomu spēles un mēmo šovu. Izzinām katra skolēna stiprās puses un noskaidrojam, kā pulciņi var atraisīt katra spējas un prasmes. Minam mīklas, iztēlojamies dažādu pasaku varoņu karjeras iespējas mūsdienās.

7.–9. klase – pusaudža gadi. Tiem raksturīgas spējas pārmaiņas fiziskajā un psiholoģiskajā attīstībā un domāšanā. Tas ir aktīvs pašizziņas posms, kad pusaudzis meklē atbildes uz jautājumiem „kas es esmu?” un „ko es dzīvē gribu darīt?”. Atbildes uz šiem jautājumiem tiek meklētas ļoti daudzos aspektos – saistībā ar attiecībām, vērtībām, pieredzi, mērķiem, karjeru, pārliecību un pasaules uztveri kopumā. Pusaudzis mēdz svārstīties, mainīt plānus no dienas uz dienu, izvirzīt neskaidrus un nereālus mērķus, taču šajā posmā sāk veidoties cilvēka identitāte, profesionālas un noturīgas intereses, pašpaļāvība un nākotnes redzējums.

Karjeras kompas formulētie jautājumi raisa vidusskolēnu diskusijas par savām prasmēm, spējām, mērķiem

Mana pieredze. Ar pusaudžiem ir svarīgi atrast sākotnējo kontaktu, panākt, lai viņi uzticas un atveras, kā arī runāt ne tikai par profesijām un karjeras plānošanu, bet arī par viņiem pašiem un viņu dzīvi kopumā. Pusaudžus dažkārt ir grūti iesaistīt diskusijās, taču viņiem patīk simulācijas spēles un aktīvas

„Divu gadu laikā apceļotās Latvijas skolas raisa prieku un lepnumu par to, cik daudzveidīgi darbojas pedagogi, karjeras konsultanti, cik entuziastiski tiek veidotas karjeras aktivitātes.”

galda spēles par karjeras tēmu. Īpaši nozīmīga ir 9. klase, kad jauniešiem ir jāizšķiras, vai turpināt izglītības ieguvu vidusskolā vai profesionālās izglītības iestādē, tāpēc ir svarīgi runāt ar viņiem par šiem jautājumiem. Pusaudži dažādās skolās un reģionos ir ļoti atšķirīgi. Daļa no viņiem izvirza lielus mērķus, grib iestāties augstskolā un studēt, taču ļoti daudzi ir pieticīgi un kā sev atbilstošas izvēlas praktiskas, savas redzamības lokā esošas profesijas.

Ko kopā darām. Spēlējam ar karjeras izglītību saistītas spēles – aktīvās, izziņošās, galda spēles. Diskutējam par turpmākās izglītības izvēles kritērijiem,

par vecāku atbalstu vai piemēru, par pieaugšanu. Gatavojamies profesiju iepazīšanai Ēnu dienā, veidojam sistēmu, kā profesijas iepazīt dziļāk. Sākam formulēt savas stiprās puses, iepazīstam vājās, paplašinām zināmo profesiju klāstu, mēģinām tās attiecināt uz sevi. Skatāmies informatīvus videosīžetus, pētām „Profesiju pasauli”.

10.–12. klase – pusaudža un agrīnās jaunības posms. Jaunieši sāk apzināties ar karjeras veidošanu saistītās vērtības un izvirzīt mērķus. Nostabilizējas intereses, un jaunieši arvien labāk apzinās savas spējas, prasmes un stiprās puses. Viņi saprot, ka ir jāpieņem izsvērts lēmums par turpmāko izglītību un karjeru, spēj efektīvi novērtēt savas izvēles un lēmumus, var pamatot savas potenciālās karjeras iespējas.

Mana pieredze. Vidusskolā jaunieši ir ļoti atvērti diskusijām, daudziem no viņiem jau ir pirmā darba pieredze, daži pēc skolas vai vasarā regulāri veic dažādus palīgdarbus. Jaunieši interesējas par to, kā izvirzīt mērķus, gūt panākumus un noteikt profesionālo piemērotību profesijai. Bieži pēc grupu nodarbībām jaunieši piesakās uz individuālajām konsultācijām, lai izvēlētos profesiju vai pārbaudītu savas spējas izvēlētajā jomā. Īpaši svarīga loma ir diskusijām par pārdomātu un izsvērtu izglītības izvēli un sagatavošanos studijām.

Formulēt savus mērķus un vērtības labi palīdz dažādas asociatīvās metodes

Ko kopā darām. Mācāmies izvirzīt mērķus un plānot to sasniegšanu. Pildām karjeras testus, pārbaudām piemērotību dažādām jomām, šķirojam profesiju kārtis, skatāmies filmas par karjeru, mērķiem, sociālajām prasmēm un personību. Izmantojot asociāciju kārtis, parādām savas vērtības. Analizējam augstskolas un studiju programmas, veidojam savas dzīves plānu un karjeras vairogu, staigājam ar karjeras kompasu, uzdodam jautājumus par mērķiem, vērtībām, dzīvi un karjeru, kā arī uz tiem atbildam.

Divu gadu laikā apceļotās Latvijas skolas raisa prieku un lepnumu par to, cik daudzveidīgi darbojas pedagogi, karjeras konsultanti, cik entuziastiski tiek veidotas karjeras aktivitātes. Vienlaikus ir arī daudz pārdomu par šīs profesijas šķēršļiem un ierobežojumiem – pedagogu noslodzi, atalgojumu, dažreiz arī par zināšanu vai atbalsta trūkumu. Taču darbs ar bērniem un jauniešiem uzlādē – kopā ar viņiem uz daudzām situācijām un arī uz savas karjeras attīstību var paraudzīties citādāk un radošāk. ■

* ESF projekts „Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs” tiek īstenots, lai uzlabotu pieeju karjeras izglītības atbalstam vispārīgizglītojošo un profesionālo skolu audzēkņiem.

Skolēni ar aizrautību spēlē Profesiju bingo

Japānas pētniece iepazīst Latvijas karjeras attīstības atbalsta sistēmu

Ralfs Spāde
VIAA Informācijas un karjeras atbalsta departamenta Karjeras atbalsta nodaļas vecākais speciālists

2019. gada augusta sākumā Japānas Koči Universitātes pētniece Sačiko Morita (*Sachiko Morita*) divas dienas iepazīs ar Latvijas karjeras attīstības atbalsta sistēmu, apmeklējot Valsts izglītības attīstības aģentūru (VIAA), Nodarbinātības valsts aģentūru (NVA), kā arī Latvijas Pieaugušo izglītības apvienību (LPIA).

Pašlaik pētniece veic salīdzinošo izpēti par Ziemeļu un Baltijas valstu karjeras attīstības atbalsta sistēmām, lai sagatavotu Japānas karjeras konsultantu profesionālo mācību kursu. S. Morita: „Mans pētījums ir vērsts uz karjeras speciālistu profesionālo attīstību informācijas un mūžizglītības sabiedrībā”.

S. Morita ir iecerējusi no 2019. līdz 2021. gadam veikt šādus pētījumus par karjeras atbalsta jautājumiem:

▶ pētījums par karjeras līdzveidošanas pieeju (*co-careering approach*) Ziemeļeiropā, uzlabojot karjeras speciālistu kompetences. Līdzveidošanas pieeja akcentē karjeras konsultanta lomas maiņu no informācijas sniedzēja uz karjeras līdzveidotāju, sadarbojoties ar klientu. Šī pētījuma gaitā paredzēts sagatavot studiju programmas piedāvājumu Japānas karjeras speciālistu mācīšanai, izmantojot informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (IKT);

▶ pētījums par karjeras speciālistu mācību programmas izstrādi saistībā ar mūžizglītību, orientējoties uz sabiedrību, kas aktīvi mācās visa mūža garumā. Tieši šī pētījuma gaitā S. Morita veic salīdzinošo pētījumu par karjeras speciālistu studiju programmām Ziemeļvalstīs, Baltijas valstīs un Japānā. Pētnieci interesē arī tas, kādas zināšanas, prasmes un attieksme karjeras speciālistiem ir vajadzīgas gan izglītības, gan nodarbinātības sektorā;

▶ pētījums par mūžizglītības atbalsta modeļa izstrādi pieaugušajiem un senioriem, kas balstīts gadījumu izpētē par Ziemeļvalstu tautas augstskolu (*Folkhögskolorna*) darbību.

Pētniece atzina, ka Latvijas augstskolu karjeras centri veic nozīmīgu darbu, sekmējot studentu izaugsmi un informējot viņus par darba tirgus iespējām un absolventu nodarbinātību. Strādājot cilvēkresursu attīstības jomā, viņa novērojusi salīdzinoši lielu neatbilstību starp to, kādu darbu uzņēmumos strādājošie vēlētos strādāt, un to, ko viņi faktiski dara. Tieši šis aspekts pamudinājis pievērsties karjeras atbalsta jautājumu izpētei.

VIAA Informācijas un karjeras atbalsta departamenta Karjeras atbalsta nodaļas *Euroguidance* programmas vadītāja Ilze Astrīda Jansone pastāstīja par Latvijas karjeras attīstības

„Latvijas augstskolu karjeras centri veic nozīmīgu darbu, sekmējot studentu izaugsmi un informējot viņus par darba tirgus iespējām un absolventu nodarbinātību.”

atbalsta sistēmu, kā arī par *Euroguidance* programmas aktivitātēm. Pētniece tikās arī ar profesionālās maģistra studiju programmas „Karjeras konsultants” direktori Initu Soiku un detalizēti apsprieda jautājumus, kas saistīti ar karjeras konsultanta kvalifikācijas iegūšanu Latvijas Lauksaimniecības universitātes piedāvātajā studiju programmā. Šīs programmas absolventi iegūst profesionālo maģistra grādu izglītības zinātnē un karjeras konsultanta profesionālo kvalifikāciju. Īpašu interesi S. Morita izrādīja par uzņemšanas kritērijiem un studiju programmas saturu (*curriculum*). „Maģistra studiju programma ir nozīmīga ne tikai karjeras atbalsta, sevišķi karjeras konsultāciju, kvalitātes nodrošināšanai, bet arī karjeras speciālistu profesionālās identitātes veidošanai. Japānā karjeras konsultanta kursus var apgūt, studējot maģistra līmenī vairākos zinātnes virzienos, piemēram, izglītības zinātnē, psiholoģijā un cilvēkresursu vadībā. Profesionālā ma-

S. Morita NVA iepazīst karjeras konsultantu darbā izmantotos IKT rīkus

S. Morita LPIA diskutē par mūžizglītību

ģistra studiju programma ar karjeras konsultanta specializāciju stiprinās Japānas karjeras speciālistu kompetenci,” stāstīja S. Morita.

S. Morita skaidroja, ka Japānā karjeras atbalsts pamatā ir vērst uz to, lai nodrošinātu pāreju no augstākās izglītības uz darba tirgu, tāpēc Japānas universitāšu karjeras centri karjeras atbalsta pakalpojumus sniedz galvenokārt trešā kursa studentiem un parasti tie tiek nodrošināti ārpus studiju programmas. Pēdējos gados parādās tendence iekļaut karjeras vadības jautājumus studiju programmu saturā, un tas paver lielisku iespēju aizsniegt tos studentus,

„Man patīk interešu izglītība un skolēnu karjeras vadības prasmju attīstīšana, integrējot karjeras izglītību vispārīgizglītojošo programmu mācību priekšmetos. Karjeras vadība tādējādi tiek iekļauta ikdienas dzīvē un mācību procesā, nevis tiek veidota kā atsevišķs mācību priekšmets.”

kurus citādi nebūtu iespējams uzrunāt. Patlaban Koči Universitāte izstrādā karjeras atbalsta kursa saturu, kas bakalaura studijās ietvers lekciju ciklu, tiešsais-

tes mācību moduli un praksi. Plānots, ka šis kurss uzlabos studentu karjeras vadības prasmes, tā mazinot studentu bažas par karjeru, kā arī palīdzēs izdzīvot mainīgos dzīves apstākļos.

NVA Japānas pētniece iepazīnās ar IKT rīkiem, kuri tiek izmantoti karjeras konsultantu ikdienas darbā. NVA Pakalpojumu departamenta Darba meklēšanas atbalsta nodaļas eksperte Anastasija Maulvurfa pastāstīja par iestādes darbības virzieniem un karjeras konsultantu mācībām, kā arī par vairāku IKT rīku izmantošanu. Morita iepazīnās ar ESF projektā izstrādāto e-apmācības moduli „Motivācijas vēstules sagatavošana un sagatavošanās darba intervijai”, kā arī ar darba tirgus īstermiņa prognožu rīku un CV un vakanču portāla darbību. Pētnieci īpaši ieinteresēja NVA rīkotā akcija „Karjeras dienas darba meklētājiem”, kas tiek organizēta, lai palīdzētu satikties darba devējiem un darba meklētājiem. Šo akciju NVA pirmo reizi rīkoja 2018. gada rudenī, un tajā piedalījās 3,5 tūkstoši darba meklētāju un 190 darba devēju un biznesa atbalsta organizāciju pārstāvju.

S. Morita tikās arī ar LPIA direktori Sarmīti Pīlāti un LPIA īstenotā projekta eksperti Dr. Intu Lemešonoku, lai pārrunātu situāciju saistībā ar pieaugušo izglītību Latvijā un uzzinātu par apvienības īstenotajiem projektiem.

I. Lemešonoka iepazīstināja Japānas pētnieci ar metodēm, kuras ikdienas darbā izmanto karjeras konsultanti un karjeras izaugsmes treneri Latvijā. S. Moritai ļoti saistoša šķita karjeras kompasas metode. „Man patīk interešu izglītība un skolēnu karjeras vadības prasmju attīstīšana, integrējot karjeras izglītību vispārīgizglītojošo programmu mācību priekšmetos. Karjeras vadība tādējādi tiek iekļauta ikdienas dzīvē un mācību procesā, nevis tiek veidota kā atsevišķs mācību priekšmets.”

Pēc neilgās vizītes Latvijā pētniece devās uz Jiveskiles Universitāti Somijā, lai piedalītos karjeras speciālistu vasaras kursos par IKT rīku lietošanu konsultēšanas procesā.

Ar lielu interesi sekosim līdzi Japānas pētnieces S. Moritas turpmākajām gaitām un pētījumu starpresultātiem.

Koči Universitāte dibināta 1949. gadā, un tā ir viena no 82 Japānas valsts universitātēm. Kopumā Japānā ir 764 universitātes. Koči Universitāte lepojas ar sasniegumiem pētniecībā dabas katastrofu novēršanas jomā. ■

S. Morita pēta mācību metodisko līdzekli

Supervīzija – atbalsta instruments pedagogiem karjeras konsultantiem

Rita Burceva

VIAA Informācijas un karjeras atbalsta departamenta Karjeras atbalsta nodaļas vecākā eksperte

ESF projektā „Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs” (Karjeras atbalsta projekts) iesaistīto pedagogu karjeras konsultantu amata pienākumi ir visai plaši: ir jāsadarbojas ar skolas administrāciju, klašu audzinātājiem un skolēnu vecākiem karjeras izglītības un atbalsta jautājumos, jāvada grupu nodarbības, jāsniedz individuālās karjeras konsultācijas, jāīsteno karjeras atbalsta pasākumi dažādām izglītojamo grupām, jāapzina tie uzņēmumi, organizācijas un individuālie komersanti, kas skolēnus var iepazīstināt ar dažādu jomu profesionāļu darba ikdienu, profesijas specifiku un darba apstākļiem, jāorganizē skolēnu mācību ekskursijas uz šiem uzņēmumiem, jāveic metodiskais un pētnieciskais darbs, jāpiedalās profesionālās pilnveides pasākumos.

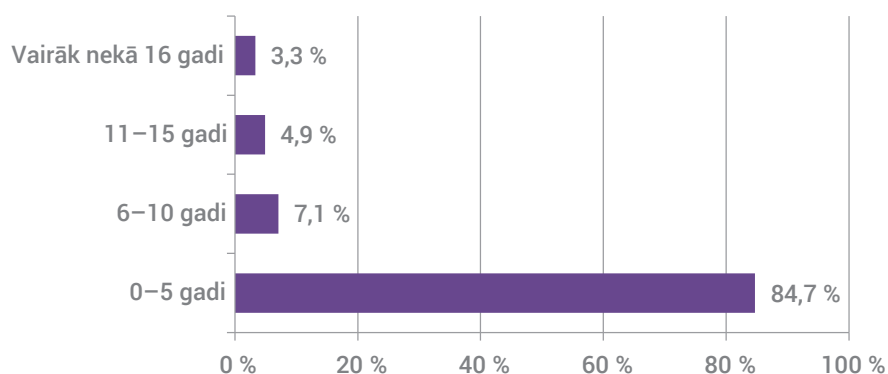
„Attīstoties mūžizglītības idejai, ir mainījušies akcenti – no zināšanu kvantitātes, kas kādreiz bija profesionalitātes mēraukla, uz kompetencēm un darba rezultātiem. Pieaugušo mācīšanās procesā būtiska ir arī sevis un citu iepazīšana, savas kompetences salāgošana ar apkārtējo pieredzi un jaunu pašattīstības iespēju saskatīšana.”

Karjeras atbalsta projektā supervīzijas organizē, lai pilnveidotu pedagogu karjeras konsultantu profesionālo kompetenci karjeras attīstības atbalsta sniegšanā, paaugstinātu pedagogu karjeras konsultantu pašefektivitāti

un radītu atbalstošu vidi profesionāļai refleksijai.

Attīstoties mūžizglītības idejai, ir mainījušies akcenti – no zināšanu kvantitātes, kas kādreiz bija profesionalitātes mēraukla, uz kompetencēm un darba rezultātiem. Pieaugušo mācīšanās procesā būtiska ir arī sevis un citu iepazīšana, savas kompetences salāgošana ar apkārtējo pieredzi un jaunu pašattīstības iespēju saskatīšana.

Supervīzijas procesā tiek atklātas daudzu vajadzības, kā arī viņu esošie un nepieciešamie resursi. Vienlaikus attīstās un mainās arī pats supervīzors kā speciālists, taču tieši supervīzors ir procesa vadītājs, līdz ar to viņa uzdevums ir izveidot brīvu un drošu supervīzijas atmosfēru, veltīt uzmanību izskanējušajiem problēmjautājumiem, izvēlēties piemērotākās supervīzijas metodes un nodrošināt klātesošajiem atgriezenisko saiti. Drošības un brīv-

Pedagogu karjeras konsultantu darba pieredze nozarē

Pedagogu karjeras konsultantu aktivitāšu rezultāts supervīzijā

bas sajūta rada tādas savstarpējās attiecības, kas sekmē jaunu risinājumu ģenerēšanu un ideju pārbaudīšanu diskutējot, veicina dalībnieku dalīšanos pieredzē un apmaiņšanos ar viedokļiem, kā arī palīdzības un atbalsta sniegšanu citiem. Supervīzijas sesijas beigās parasti tiek apkopoti ieguvumi, konstatētas izmaiņas atsevišķu jautājumu izpratnē un domāšanā, precizētas veiksmīgākās idejas un izvērtēta sākotnēji izvirzīto mērķu sasniegšana.

Supervīzija ir nozīmīgs profesionālās pilnveides pasākums arī tāpēc, ka lielākā daļa Karjeras atbalsta projekta pedagogu karjeras konsultantu šajā jomā ir jaunpieņacēji.

85 % no viņiem darbu šajā profesijā ir sākuši tikai līdz ar Karjeras atbalsta projekta sākšanos un pirmie līgumi ar pašvaldībām par pedagogu karjeras konsultantu nodarbināšanu tika noslēgti 2017. gada martā, tātad šo speciālistu profesionālā pieredze var būt mazāka par diviem gadiem. No iesaistītā personāla profesionālās attīstības viedokļa supervīzija ir aktuāls pasākums, kas dalībniekiem īsā laikā ļauj pilnveidoties un pašapliecināties, stiprināt savu drošības sajūtu, gūt pieredzi, mācīties no kolēģiem jaunas attiecības un pieejas darbā, pārliecinoties formulēt savus mērķus un saskatīt iespējas. Projekta gaitā tiek risināts pedagogu karjeras konsultantu profesionālās pilnveides jautājums.

Pārējo 15 % pedagogu karjeras konsultantu darba pieredze ir veidojusies, strādājot par karjeras konsultantiem Nodarbinātības valsts aģentūrā (NVA) vai vispārējās izglītības iestādēs. NVA karjeras konsultantu darba pienākumi ir saistīti ar citām mērķgrupām – ilgstošajiem bezdarbniekiem, māmiņām pēc bērna kopšanas atvaļinājuma u. tml. –, līdz ar to viņiem no jauna ir jāveido iemaņas darbā ar skolēniem un PIKC audzēkņiem. Tādējādi arī šo cilvēku profesionālie un personiskie ieguvumi pēc supervīzijas ir būtiski.

2019. gadā supervīzija tiek organizēta 30 grupām vairākās Latvijas vietās: Rīgā, Liepājā, Talsos, Jelgavā, Daugavpilī, Jēkabpilī, Rēzeknē, Gulbenē un Valmierā.

Indra Markova

Supervizore,
izaugsmes trenere,
datu aizsardzības
speciāliste un
Audemio.lv
vadītāja

Indra Markova notikušās supervīzijas raksturo šādi: „Pēc supervīzijas sesijas veiktās aptaujas rezultāti rāda: pilnīgi visi dalībnieki to atzīst par efektīvu un gandrīz 92 % norāda, ka supervīzija ir viņiem atbilstoša profesionālās pilnveides forma. Vairāk nekā 95 % dalībnieku piekrīt, ka supervīzijas laikā tiek pilnveidota profesionālā kompetence, veicināta prasme apzināt skolēnu karjeras attīstības atbalsta vajadzības, pilnveidota spēja reflektēt un prasme analizēt savu darbu, tiek iegūtas idejas un citi resursi efektīvākai kāda procesa vai situācijas vadīšanai, problēmas risināšanai un psiholoģisko barjeru pārvarēšanai. Notikušo supervīziju pedagogi karjeras konsultanti runāja par savām profesionālajām grūtībām, saņēma kolēģu atbalstu un aktualizēja resursus. Piemēram, pedagogi karjeras konsultanti atzina, ka tie skolēni, kas šī projekta pasākumos ir piedalījušies vairākus gadus, labāk pārzina karjeras veidošanas iespējas un skaidrāk apzinās savas intereses. Skolēni labāk zina, kāda informācija viņiem vēl ir vajadzīga, un viņiem ir skaidrāka izpratne par mācību priekšmetu tēmu sasaisti ar savu iespējamo profesiju, līdz ar to ir papildu motivācija apgūt nepieciešamās zināšanas.”

Kristīne Vende-Kotova

Dr. psych.,
supervizore,
Rīgas Stradiņa
universitātes
lektore, sertificēta
deju un kustību
terapeite

Kristīne Vende-Kotova dalās savā pieredzē: „Supervīzijas laikā atbalstošā un rosinošā veidā tika apzinātas un realizētas pedagogu karjeras konsultantu vajadzības un vēlmes. Viņi

daudz reflektēja par supervīzijas jautājumiem, analizēja savu darbu, meklēja risinājumus dažādām problēmsituācijām un pieņēma atbilstošākos lēmumus. Man kā supervīzorei bija patīams prieks redzēt, ka grupas no atbilstošas un pasīvas pozīcijas supervīzijas laikā nonāca līdz aktīvai pozīcijai, kas pašiem karjeras konsultantiem ļauj uzņemties atbildību par savām vajadzībām. Kā nozīmīgu profesionālo ieguvumu supervīzijas dalībnieki minēja iespēju dalīties profesionālajā pieredzē un saņemt atbalstu ar profesiju saistītos jautājumos. Domāju, ka šī pieredze viņiem būs noderīga turpmākajās profesionālajās gaitās.”

Dažas supervīzijas dalībnieku atziņas

- ▶ Saprotu, ka man ir nepieciešama izglītība, kas ļautu veikt skolēnu individuālo konsultēšanu.
- ▶ Guvu supervīzijā klātesošo kolēģu atbalstu, uzklusot viņu pieredzi.
- ▶ Dalījos ar stāstiem par neveiksmēm, lai citi savā darbā nepieļautu līdzīgas kļūdas.
- ▶ Patika problēmu risināšana „no cita skatpunkta”.
- ▶ Pārliecinājos, ka šis darbs ir man piemērots.
- ▶ Interesantas, pārbaudītas idejas ikdienas darbam un pleca sajūta.
- ▶ Pozitīvs noskaņojums, cerība, mērķis.
- ▶ Paldies supervīzorei par zināšanām un izdegšanas sindroma profilaksi.
- ▶ Apzinājos savus resursus gan kā cilvēks, gan kā profesionālis.
- ▶ Jauna pieredze; noteikti gribētu piedalīties vēl kādā supervīzijā.

Supervīziju dalībnieku pārdomas un vērtējums nostiprina pārliecību, ka šāda atbalsta forma ir efektīva un pedagogiem karjeras konsultantiem nepieciešama arī turpmāk. ■

Nodarbinātības un karjeras vadības prasmju seminārs Dānijā

Eva Patmalniece

RTU karjeras konsultante

Mārtiņš Geida

karjeras konsultants,
www.dorundar.com

2019. gada 14. un 15. maijā divi karjeras konsultanti no Latvijas bagātināja savu pieredzi seminārā Dienviddānijas universitātē (DDU) Odensē. Dalība šajā seminārā notika programmas *Erasmus+* ietvaros, sadarbojoties Valsts izglītības attīstības aģentūrai (VIAA) un Latvijas Karjeras attīstības atbalsta asociācijai (LKAAA). Semināra tēma – „Nodarbinātības un karjeras vadības prasmes DDU”. Seminārā piedalījās arī universitāšu karjeras centru pārstāvji no Igaunijas, Somijas, Zviedrijas, Horvātijas un Islandes.

Dienviddānijas universitātē studē ap 27 000 studentu, un 50 % no tiem ir ārvalstu studenti. Šī ir pirmā universitāte

Dānijā, kur karjeras vadības prasmes (KVP) ir iekļautas gan bakalaura, gan maģistra grāda programmās un par tām tiek piešķirti kredītpunkti pēc *ECTS* sistēmas. KVP universitātē tika padarītas par obligātām tāpēc, ka liela daļa studentu universitātes karjeras centra piedāvātās iespējas brīvprātīgi neizmantoja, jo, iespējams, neuzskatīja, ka KVP un karjeras konsultantu piedāvājuma saturs, metodes un līdzekļi varētu sekmēt karjeras veidošanu nākotnē.

Pirmajā semināra dienā DDU nodarbinātības un karjeras centra konsultanti pastāstīja par to, kā viņi cenšas ne vien padarīt KVP pieejamas un nozīmīgas studentiem, bet arī ieinteresēt un iekļaut šajā procesā universitātes mācībspēkus. Izrādās, ka tas ir vēl grūtāk nekā ieinteresēt studentus un KVP integrēšana studiju programmas saturā vai jautājums „Kur tas dzīvē noderēs?” mācībspēkiem nav patīkami. Šī iemesla dēļ šajā universitātē karjeras centra interesēs darbojas akadēmiskā personāla pārstāvis ar doktora grādu, kurš akadēmiskā gada laikā regulāri īsteno mācības, treniņus un apspriedes ar docētājiem un administrācijas pārstāvjiem, lai noteiktu vienotas prasības un sekmētu to īstenošanu.

Par vienu no galvenajiem DDU ir izvirzījusi uzdevumu izveidot ciešu sadarbību ar darba devējiem, lai uzlabotu nodarbinātības jautājumu risināšanu,

DDU semināra pirmās dienas norises vieta – ēka ar ieejām no visām četrām debespusēm un ar iespēju pāriet no viena stāva uz otru pa diagonālām kāpnēm

kā arī celtu universitātes piedāvājuma prestižu un absolventu konkurētspēju darba tirgū. DDU studentiem piedāvā to darba devēju kontaktus, ar kuriem ir iespēja sadarboties.

Dienviddānijas universitātē ir izveidots mentoru tīkls. DDU Nodarbinātības un karjeras centra vadītājs minēja pētījumu balstītu faktu, ka lielāks atalgojums ir tiem studentiem, kam studiju laikā ir bijuši vismaz trīs mentori. Par mentoriem var būt uzņēmēji vai organizāciju un uzņēmumu darbinieki. Arī pašiem studentiem tiek piedāvāts 2–5 gadus pēc studiju beigām kļūt par mentoriem. Šāds modelis relatīvi īsā laikā varētu apliecināt, vai obligāto KVP ieviešana universitātes studiju programmā ir efektīva vai neefektīva. Mentoru tīkls tiek uzskatīts par vienu no risinājumiem, kas sekmē studentu mācību motivāciju DDU. Sīkāk par katra piedāvājuma niansēm varēja uzzināt no DDU pārstāvjiem atvērtā dialoga laikā pirmās semināra dienas beigās.

DDU inženierzinātņu programmu ēka

Otrajā dienā DDU piedāvāja savu redzējumu un pieredzi saistībā ar tiešsaistes mācībām un citām piedāvātajām iespējām. Tiešsaistes mācības ir paredzētas jauniešiem, lai atvieglotu pāriešanu no vidējās izglītības uz augstskolu un attīstītu studējot nepieciešamās prasmes, proti, digitālās, sociālās, komunikācijas un problēmu risināšanas prasmes, pašorganizācijas, plānošanas un organizēšanas prasmes, kā arī lai sekmētu iniciatīvu un radošumu. Studentu spēja studēt ietekmē gan studiju rezultātus, gan labklājību, gan arī studiju praksi un studentu panākumus nākotnē.

Dienas beigās atvērtā dialoga laikā semināra dalībnieki dalījās ar labās prakses piemēriem un katras universitātes pārstāvis 25 minūtes atbildēja uz interesentu jautājumiem. Lūk, mūsdiā, spilgtākie labās prakses piemēri.

► **Lietišķo zinātņu universitātē** (orientēta uz IT un uzņēmējdarbību) (Helsinki, Somija) mācību procesa nobeiguma darbs ir nevis klasiski akadēmisks, bet kā desmit nedēļas ilga dienasgrāmata ar noteiktu struktūru. Tas ir ļoti labs risinājums tajās programmās, kur studenti vienlaikus mācās un strādā, piemēram, IT jomā.

► **Rijekas Universitātes Ekonomikas un biznesa fakultātes Karjeras centrā** (Rijeka, Horvātija) 2018. gadā tika organizēta Karjeras nedēļa, lai informētu studentus par uzņēmējdarbības iespējām, tendencēm un vidi, lai satuvinātu viņus ar potenciālajiem darba devējiem, kā arī dotu viņiem iespēju uzzināt pasākuma ekspertu personisko pieredzi.

► **Universitātes koledžā „Algebra”** (Horvātija) tiek rīkota Karjeras nometne, kurā studenti var uzzināt, kā veidot karjeru, kādus jaunus darbiniekus darba devēji meklē un kādas zināšanas un prasmes šajos amatos ir nepieciešamas. Šī pieredze palīdz sagatavot personisko un profesionālo karjeras attīstības plānu.

► **Islandes Universitātes Studentu konsultāciju un karjeras centra** pieredze rāda, ka centra konsultantu dalība KVP mācīšanās studentiem dažās

ar karjeru saistītās bakalaura un maģistra studiju programmās, piemēram, „Tūrisms” (Bc., 6 ECTS), „Socioloģija, antropoloģija un folkloristika” (Bc., 5 ECTS) un „Karjeras konsultēšana un vadība” (Mg., 12 ECTS), sniedz studentiem vērtīgu pieredzi un mazina plaisu starp studiju dzīvi un darba tirgu.

► **Linneja universitātes Karjeras un konsultāciju dienestā** (Zviedrija) konsultanti studentiem piedāvā seminārus par KVP. Pirmā semināra tēma vienmēr ir „pašapziņa”. Tiek uzskatīts, ka pašapziņa ir būtiskākais elements, lai iegūtu darbu vai uzlabotu studentu nodarbinātību; svarīgi elementi šajā ziņā ir arī stipro un vājo pušu apzināšanās, sapratne par to, ko students vēlas darīt un kādas ir viņa intereses. Pārējos semināros tiek runāts par darba tirgu, par to, kā uzrunāt darba devēju, kā atrast darbu, kā uzrakstīt CV un pieteikuma vēstuli un kā sagatavoties darba intervijai.

► **Malmes Universitātes Karjeras dienests** (Zviedrija) uzsver sakaru veidošanas prasmju attīstīšanu. Tas īsteno semināru „Sakaru veidošana – tavs ceļš uz darbu”, informē studentus par portāla *LinkedIn* iespējām, kā arī vada mentoringa programmu maģistrantūras studentiem. Galvenokārt tie ir ārzemju studenti, bet ir arī daži vietējie, kas saņem mentora atbalstu astoņus mēnešus ilgi. Šī programma ir izrā-

dījies ļoti veiksmīga, jo sniedz studentiem informāciju un zināšanas par Zviedrijas darba kultūru, par to, kā uzrakstīt CV un pieteikuma vēstuli, u. tml.

► **Halmstades Universitātē** (Zviedrija) tiek īstenota aktivitāte „Studijas universitātē, bet ko pēc tam?”. Tās ir „lielās brokastis”, kurās studenti uzklaua iedvesmojošus Halmstadē dzīvojošu absolventu karjeras pieredzes stāstus par dažādām uzņēmējdarbības jomām. Citā projektā „Halmstades sirds students”, Studentu savienībai sadarbojoties ar Halmstades pašvaldību, studentiem tiek rādīts, ka Halmstades pilsēta ir pievilcīga vieta darbam. ■

DDU semināra pirmās dienas „atvērtā dialoga laiks”

DDU semināra pirmās dienas lekcijas

Academia mācību mobilitāte Latvijā

Ilze Astrīda Jansone

VIAA Informācijas un karjeras atbalsta departamenta Euroguidance programmas vadītāja

Ralfs Spāde

VIAA Informācijas un karjeras atbalsta departamenta Karjeras atbalsta nodaļas vecākais programmas speciālists

No 2019. gada 3. līdz 5. aprīlim Latvijā viesojās astoņi Euroguidance tīkla karjeras speciālistu mācību mobilitātes programmas Academia dalībnieki no Dānijas, Vācijas un Igaunijas. Vizītes mērķis bija uzzināt par ESF projekta „Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs” īstenošanu. Academia dalībnieki Valsts izglītības attīstības aģentūrā (VIAA) uzzināja par Latvijas izglītības sistēmas organizāciju un īstenotajām karjeras atbalsta aktivitātēm. Vairākās izglītības iestādēs viņi iepazīna pedagogu karjeras konsultantu darbu praksē.

Rīgas Valsts tehnikuma Praktiskajā mācību centrā karjeras konsultantes Solveiga Keistere un Sindija Dziedātāja gan izrādīja tehnikuma multifunkcionā-

lo halli un vairākas praktisko nodarbību vietas (Drukas un mediju tehnoloģiju nodaļu u. c.), gan dalījās pieredzē par izmantotajām metodēm darbā ar audzēkņiem, piemēram, asociatīvo kāršu izmantošana sarunās ar jauniešiem par darba un izaugsmes iespējām.

Rīgas 1. speciālajā internātpamat-skolā – attīstības centrā bērniem ar intelektuālās attīstības traucējumiem pedagoge karjeras konsultante Eva Pastore iepazīstināja ar sava darba specifiku. Skola piedāvā divas licencētas speciālās pamatizglītības programmas, profesionālās pamatizglītības programmas „Grāmatu labotājs” un „Mājalpotājs”, kā arī darba iemaņu klases un interešu izglītības pulciņus. Šajā izglītības iestādē ir izstrādāta karjeras izglītības programma un katru mācību gadu tiek izveidots plāns kvalitatīvu karjeras izglītības pasākumu organizēšanai. Karjeras izglītība ir vērsta uz to, lai izglītības ieguvēji iemācītos pēc iespējas objektīvāk izvērtēt savas spējas, intereses, fizisko un garīgo veselību un izvēlētos atbilstošu profesiju. Audzināšanas stundās un mācību priekšmetu stundās plaši tiek izmantotas VIAA izdotās grāmatas un metodiskie ieteikumi, piemēram, „Karjeras izglītība skolā” un „Mans bērns izvēlas karjeru”. Dalībniekiem arī bija iespēja vērot nodarbības, kurās skolēni izpildīja dažādas sarežģītības uzdevumus. Nobeigumā notika diskusija par skolēnu nodarbinātības iespējām un

par izglītības ieguves turpināšanas iespējām pēc skolas absolvēšanas.

Savukārt Rīgas Teikas vidusskolā pedagoge karjeras konsultante Kristīne Zelča ārvalstu viesus iepazīstināja ar skolā īstenotajām karjeras izglītības aktivitātēm un piedāvāja vērot 7. klases skolēnu praktisko nodarbību par nākotnes profesijas izvēli, kurā skolēni stāstīja par viņus interesējošām profesijām. Pēc nodarbības viesiem ekskursiju pa skolu vadīja paši skolēni, demonstrējot lieliskas angļu valodas, prezentēšanas un komunikēšanas prasmes. Academia dalībniekus ļoti aizkustināja skolēnu ieinteresētība un aktivitāte.

Ārvalstu kolēģu pieredze

Igaunija

Igaunijas karjeras konsultante Sirje Tarraste dalījās ar vienkāršām grafikām, ko var izmantot, strādājot ar bērniem (sk. angļu valodas versiju lapas apakšā: <https://creativitycatcher.com/koolitused/visuaalne-juhtimine/>). Ar Igaunijas izglītības un karjeras atbalsta sistēmu Sirje iepazīstināja, rādot paštaisītu digitālās animācijas filmu, kas bija veidota, izmantojot lietotni „Bitable”.

Līdz 2018. gada beigām 7–26 gadus veciem skolēniem un jauniešiem bija atsevišķs karjeras atbalsta dienests, bet no 2019. gada karjeras atbalstu visām iedzīvotāju grupām Igaunijā nodrošina bezdarba apdrošināšanas fonds „Tootukassa”. Skolēniem konsultācijas tiek piedāvātas izbraukuma sesijās skolās. Ar Eiropas Sociālā fonda atbalstu „Tootukassa” ir izveidojis karjeras vietni www.minukarjaar.ee.

Igaunijā profesionālās izglītības iestāžu uzņemšanas prasībās ir iekļautas zināšanas un pieredze. Jauniešiem ir jābūt pieredzei, palīdzot vecākiem vai kādam citam tajā profesijā, ko viņi vēlas apgūt skolā. Karjeras informācijas portāla „Rajaleidja” profesiju katalogā (<http://ametid.raialeidja.ee/Ametid>) ir iespējams pārbaudīt savas zināšanas par profesiju saturu, aizpildot testu.

Academia dalībnieki viesojas Rīgas Teikas vidusskolā

Nodarbības vērošana Rīgas 1. speciālajā internātpamatskolā – attīstības centrā

Ar ESF atbalstu Igaunijas Kvalifikāciju pārvalde ir izveidojusi vietni <https://oska.kutsekoda.ee/en/>, kur var redzēt darba tirgus prognozes. Pašlaik Igaunijā trūkst IT speciālistu, ārstu un veco ļaužu aprūpētāju. Igaunijā ir arī īpaša vietne www.workinestonia.ee, kas aicina strādāt ārvalstniekus.

Dānija

Dānijas pieredzē dalījās karjeras konsultanti Amirs Farhangs un Faruks Kans, kuri strādā ar jauniešiem no Kopenhāģenas nelabvēlīgajiem rajoniem. Dānijā karjeras atbalsta pakalpojumi tiek organizēti atbilstoši mērķauditorijas vajadzībām. Liela daļa pakalpojumu ir digitalizēti, jo iedzīvotāju vairākums informāciju iegūst internetā. Izglītības ministrija ir izveidojusi karjeras atbalsta portālu „UdannelsesGuiden”, kur pieejamas karjeras konsultācijas, izmantojot saraksti tiešsaistē, kā arī telefoniski vai pa e-pastu. Arī prakses vietas un darbavietas ir iespējams meklēt tiešsaistē

vietnēs www.praktikpladsen.dk (prakses portāls), www.jobnet.dk (valsts darba portāls) un www.jobindex.dk (privāts darba portāls). Informāciju par profesijām un izglītību sniedz rīks „Jobkompasset” (Darba kompass) (www.ug.dk/vaerktoej/jobkompasset/index.html).

Dānijā ir pieejami arī klātienē karjeras atbalsta pasākumi. Katrā skolā strādā karjeras konsultants, kas apkalpo 4000–5000 skolēnus. Sevišķa uzmanība tiek veltīta skolēniem ar vājām sekmēm un stundu kavējumiem. Visiem skolēniem 8. vai 9. klases laikā viena nedēļa ir obligāti jāpavada uzņēmumā. Uzņēmuma iepazīšanas laiks var ilgt līdz trim nedēļām.

Jauniešiem no nelabvēlīgām ģimenēm ir īpašas atbalsta programmas un metodes, piemēram, reizi nedēļā notiek sistemātiskas motivējošas sarunas. Šai īpašajai jauniešu grupai konsultācijas ilgst stundu, bet var ilgt arī divas vai trīs stundas, turpretim parastās jauniešu konsultācijas ilgst 30 minūtes.

Vācija

Vācijā karjeras konsultanti strādā Valsts nodarbinātības aģentūrā, bet noteiktu stundu skaitu sniedz konsultācijas arī skolā. Skolā individuālā konsultācija ilgst vien 15–20 minūtes, taču skolēni var sarunāt arī stundu ilgu konsultāciju Nodarbinātības aģentūrā. Atkārtotas konsultācijas Nodarbinātības aģentūrā ilgst 45 minūtes. Ar visiem skolēniem konsultanti tiek mācību gada sākumā un beigās.

Vācijā profesionālo izglītību lielā mērā organizē darba devēji darbavietās, sadarbojoties ar asociācijām un ievērojot valsts noteiktās satura vadlīnijas. Karjeras konsultanti palīdz saprast, kur var mācīties, cik vakances ir pieejamas, cik liels ir konkurss un kā sagatavot pieteikumu. Darba vidē balstītās izglītības izvēli starp skolēniem sekmē īpaša lietotne „Meine Azubiwelt” (www.arbeitsagentur.de/bildung/ausbildung/azubiwelt). Profesionālās izglītības izvēles sekmēšanai vidējā izglītībā ir paredzēta vietne www.abi.de. Savukārt par studijām augstskolās informē divas organizācijas – Augstskolu uzņemšanas pārvalde ([\[www.de\]\(http://www.de\)\) un Vācijas Rektoru padome \(\[www.hochschulkompass.de\]\(http://www.hochschulkompass.de\)\).](http://www.studienwahl.</p>
</div>
<div data-bbox=)

Vācijā ir sava „Profesiju pasaules” versija (www.planet-beruf.de/schuelerinnen/), kur skolēniem ir pieejams karjeras izvēles kalendārs, lai palīdzētu saprast, kad un kādiem jautājumiem ir jāpievērš uzmanība.

Vācijā ir iecienīta karjeras kāršu šķirošanas metode – Holanda testa versija, kurā karjeras tipiem raksturīgās īpašības ir sarakstītas uz kartītēm. Darba vides kārtis var šķirot arī tiešsaistē (<https://entdecker.biz-medien.de/quiz>). Kārtis „Studi-Quartett” ar karikatūru palīdzību sniedz informāciju par 32 studiju virzieniem. Tā skolēni jau no 12 gadu vecuma var sākt domāt par studiju iespējām. Vidusskolas vecuma jauniešiem studiju informācija ir apkopota dažādās formās, t. sk. krāsainā vēdekļi, kas atgādina krāsu paraugus.

Studiju informācijas kārtis

Kopumā *Academia* mācību mobilitātes iespējas karjeras speciālistiem sniedz labu priekšstatu par citu valstu kolēģu darba īpatnībām un izmantotajām metodēm, kā arī paplašina dalībnieku redzesloku gan no profesionālā, gan personiskā skatpunkta. Mācību mobilitātei – jā! ■

Karjeras atbalsts Beļģijā

Inta Lemešoka

*Dr. paed.,
Mg. karjeras
konsultēšanā,
Latvijas Karjeras
attīstības atbalsta
asociācijas valdes
locekle*

Brisele – Eiropas Savienības sirds, kas pulsē 21. gadsimta ritmā – dinamiski, spēcīgi, ekoloģiski. Tā ir uzņēmīgu cilvēku karjeras mērķis, kuru iepazīt 2019. gada martā bija devušies karjeras konsultanti no dažādām valstīm: Dānijas, Zviedrijas, Vācijas, Igaunijas un Latvijas.

Beļģija – valsts ar bagātīgiem materiālajiem resursiem. Tā spēj nodrošināt klientu apkalpošanu karjeras atbalsta institūcijās visaugstākajā līmenī: vide ir estētiska, moderna, aprīkota ar jaunākajām tehnoloģijām un atvērta visām sabiedrības grupām.

Beļģija – ekoloģiskas pieejas paraugs gan sadzīvē, gan darbā. Visur tiek veikta atkritumu šķirošana: uz ielām, iestādēs, tirdzniecības un ēdināšanas vietās. Veikalos ir pieejams bagātīgs bioloģiski audzētu produktu klāsts. Nodarbinātības institūcijas māca cilvēkiem nodarboties ar bioloģisko uzņēmējdarbību, domāt ekoloģiski un attīstīt veselīga dzīvesveida prasmes.

Psiholoģiski medicīniskais centrs – institūcija, kurā tiek sniegti karjeras atbalsta pakalpojumi itin visām mērķgrupām. Beļģijā pa visu valsti ir izvietoti 180 šādi centri. Tie sadarbojas ar izglītības iestādēm un nodarbinātības institūcijām, kur atbalstu klientiem sniedz mediķi, sociālie darbinieki, karjeras konsultanti un psihologi. Speciālisti veic diagnosticējošo darbu un veido programmas par labklājības, veselības, seksuālās un ģimenes dzīves jautājumiem, par emocionālā atbalsta sniegšanas iespējām, par cilvēku attiecībām visdažādākajos dzīves posmos un par savstarpējo sadarbību. Psiholoģiski medicīniskajos centros patīkamu un labvēlīgu atmosfēru rada mājīgi iekārtotie individuālās konsultēšanas

stūrīši un grupu tikšanās vietas. Nozīmīga šo centru darbības funkcija ir preventīvais darbs, kas tiek veikts arī skolās, izglītojot gan skolēnus un viņu vecākus, gan pedagoģisko personālu. Interesanti bija uzzināt par vecāku izglītošanu saistībā ar skolēnu karjeras veidošanas iespējām, mācoties skolā (angļu val. – *school career*).

„Karjeras atbalsts valsts līmenī ir pieejams itin visām mērķgrupām: izglītības sistēmā iesaistītajiem, skolēnu vecākiem, invalīdiem, imigrantiem, bezdarbniekiem un nodarbinātajiem.”

Bērni ar īpašām vajadzībām – 21. gadsimta sabiedrības pozitīvas attīstības un attieksmes veicinātāji. Pārdomas par sabiedrības attieksmi pret šiem bērniem mūsu valstī rosināja speciālās skolas apmeklējums, kurā mācās bērni ar dažādām garīgām un fiziskām problēmām: bērni ar autismu, hiperaktivitāti, uzvedības un mācīšanās grūtībām, garīgās attīstības traucējumiem – visi vienā skolā. Šī skola atrodas mazpilsētā, skaistā dabiskā vidē. Mācīšanās galvenokārt notiek, praktiski darbojoties. Visa skolas teritorija ir sadalīta darbnīcu blokos. Āra teritorijā ir iekopts dārzkopības lauciņš un nožogojums vistām, iekštelpās ir izveidotas kokapstrādes, metāla un šūšanas darbnīcas, veļas mazgātava un gludinātava, veikala telpa ar kases aparātu un oriģināliem produktiem, virtuve un kafejnīcas telpa. Visās darbnīcās rosās skolēni, kas saskaņā ar katra individuālo mācību plānu apgūst viņiem piemērotas prasmes. Skolēni galvenokārt tiek gatavoti praktiskajai dzīvei kā dažādu profesiju pārstāvju palīgi. Viesošanās beigās tikām uzaicināti pie audzētņu klāta cienasta galda, kur mūs priecēja bērnu centīgā un sirsnīgā apkalpošana. Skolotāja vēroja bērnu darbošanos, nobeigumā ar katru izrunājās un speciāli veidotā dienasgrāmatā ielika vērtējumu.

Nodarbinātības aģentūra – nozīmīgs karjeras atbalsta pakalpojumu snie-

dzējs gan nodarbinātajiem, gan darba meklētājiem.

Specifiskā konsultēšana. Grupā karjeras konsultēšanā vērtīgu pieredzi atklāja darbinieku demonstrācijas par mazu „klašu” organizēšanu. Lai darbs būtu kvalitatīvāks un dalībnieku ieguvums personiski nozīmīgāks, grupās tiek iesaistīti ne vairāk kā 12 cilvēki. Lai dalībnieki apgūtu 21. gadsimta darba tirgum nepieciešamās prasmes, nodarbībās piedalās dažādu jomu un amatu kategoriju pārstāvji (angļu val. – *targeting coaching*). Uzņēmējdarbībā iesaistītajiem ir iespēja apgūt bioloģisko un ekoloģisko pieeju biznesam, piemēram, „jauno pavārmākslu”, iepakošanas veidošanu, videi nekaitīgu preču ražošanu, bioloģisko produktu audzēšanu un tirgošanu. Grupā konsultācijās iesaistās arī darbinieki ar labām karjeras vadības prasmēm, lai tās uzlabotu vēl vairāk.

Statistika – 21. gadsimta sabiedrības un tehnoloģiju attīstības spogulis. Beļģijā bezdarba līmenis mazkvalificēta darba jomā, kur strādā cilvēki ar mazām prasmēm, ir 65 %, jo Beļģijas darba tirgū lielākoties nepieciešami augsti kvalificēti speciālisti, īpaši Briselē, kur strādā labākie no labākajiem dažādu valstu speciālistiem. Vidējais bezdarba līmenis ir 17 %, bet starp jauniešiem – 24 %.

Secinājumi. Beļģijā liela uzmanība tiek pievērsta nevis „ugunsgrēka dzēšanai”, bet preventīvajiem pasākumiem, kam tiek atvēlēti arī ievērojami resursi. Karjeras atbalsts valsts līmenī ir pieejams itin visām mērķgrupām: izglītības sistēmā iesaistītajiem, skolēnu vecākiem, invalīdiem, imigrantiem, bezdarbniekiem un nodarbinātajiem. Krīzē nonākušais nejutās pazemots un pamests cīņā ar apstākļiem, jo atbalsta sniedzēju attieksme ir cilvēcīga un draudzīga, pieeja ir personiska un profesionālā darbība nav formāla vai virspusēja. Beļģijā gūtā pieredze ļāva saskatīt, kurās jomās mēs varam augt. Tā iedvesmoja mani pilnveidot savas profesionālās kompetences un rosināja jaunās idejas izmantot metodisko materiālu veidošanā. ■

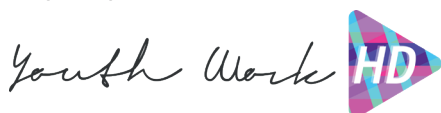
Mācīes tiešsaistē ar *Youth Work HD*

Līga Damberga

Zemgales reģiona
Kompetenču
attīstības
centra karjeras
konsultante

21. gadsimts ir atnācis ne vien ar izaicinājumiem, bet arī ar daudzveidīgām iespējām, ko ikviens var izmantot, lai pilnveidotos, attīstītos un gūtu pieredzi, turklāt mācīties var visa mūža garumā, kas ir viens no karjeras attīstības pamatprincipiem.

Eiropas Komisija programmas *Erasmus+* ietvaros ir īstenojusi projektu, kura gaitā tika izveidota **tiešsaistes platforma ar mācību kursu *Youth Work HD***. Šī projekta nolūks bija izstrādāt un ieviest jaunas mācību programmas un rīkus jaunatnes darbinieku kompetences pilnveidošanai darbā ar jaunatni, un to īstenoja pārstāvji no Latvijas, Lietuvas, Itālijas un Horvātijas. No Latvijas šajā projektā piedalījās Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociācijas pārstāvji, piesaistot ekspertus no Zemgales reģiona Kompetenču attīstības centra un Ventspils bibliotēkas Reģionālā mācību centra. Mērķauditorija – jaunatnes darbinieki, t. i., visi tie, kas strādā ar jauniešiem: bibliotekāri, skolotāji, karjeras konsultanti, jaunatnes lietu speciālisti, izglītības nozares profesionāļi, NVO līderi, skolēnu pārvalžu pārstāvji u. c.

Tiešsaistes kursu *Youth Work HD* veido četri moduļi: „Jauniešu sasniegšana”, „Sadarbība ar iesaistītajām pusēm”, „Politikas ietekme” un „Digitālo rīku izmantošana”. E-mācību vide dod lielisku iespēju apgūt vienu vai visus četrus moduļus, turklāt darīt to sev vēlamā laikā un tempā. Kursu veido mācību materiāli, testi, pieredzes stāsti, pašvērtējuma anketas, praktiski uzdevumi, videomateriāli un infografikas. Tā kā šo programmu veidoja četru valstu pār-

stāvji, apgūstamo tematu redzējums ir plašs un daudzpusīgs. Veidotāji daudz domāja par mērķauditoriju – jaunatnes darbiniekiem –, tāpēc satura pasniegšanai tika izvēlētas interaktīvas, radošas un pat inovatīvas formas un metodes.

Pirmais modulis „Jauniešu sasniegšana” aptver tādus tematus kā komunikācija, klausīšanās prasmes, jauniešu vecumposma raksturojums, atbalstošas un pozitīvas vides izveide, motivācija, prognozējamās problēmas darbā ar jauniešiem, kritisko situāciju risināšana, tiešsaistes un klātienēs saziņa ar jauniešiem. Apgūstot šo moduli, ir iespēja noteikt savu mācīšanas un vadības stilu un izanalizēt tā plusus un mīnus. Modulī ir iekļautas intervijas ar speciālistiem, kurās viņi dalās pieredzē, kā arī ir sadaļa ar padomiem un trikiem, uzdevumiem un testiem un jauniešu leksikas vārdnīcu, kuru ir iespējams papildināt.

Otrais modulis ir „Sadarbība ar iesaistītajām pusēm”. Tajā uzmanība ir pievērsta sadarbībai un tam, ar ko tā atšķiras no kooperācijas. Ir arī analizētas dažādas sadarbības formas un izvērtēti sadarbības šķēršļu pārvarēšanas veidi. Šis modulis ļauj noteikt savu personības tipu un sadarbības stilu. Tajā ir plaša informācija par to, kā sadarboties un iesaistīt jaunatnes darbā ieinteresētās puses, kā motivēt jauniešus, kā veidot vidi, kas rosinātu līdzdarboties. Sadarbība nav iespējama bez saziņas, tāpēc šajā modulī ir ietverti temati, kas saistīti ar stratēģisko komunikāciju, sociālo tīklu nozīmi un veiksmīgu tīmekļa satura izveidi.

Trešajā modulī „Politikas ietekme” iekļauts zināšanu minimums par Eiropas Savienību, kas būtu jāzina ikvienam. Piemēram, kas ir Eiropas Ogļu un tērauda kopiena, kādas ir ES iestādes, kas ir politiskā komunikācija, kas ir izzinošs dialogs un strukturēta ideju apmaiņa, kādi ir interešu aizstāvības veidi. Modulī ir arī sadaļa par to, kā izprast politikas veidotāju valodu,

un piemēri, kā rakstīt vēstules politikas veidotājiem, kā veidot kontaktus ar politiķiem un kā aizstāvēt savas intereses. Interesanta ir nodaļa par aizstāvības kampaņu veidošanu, kurā ir analizēti veiksmīgi piemēri un doti ieteikumi. Latvijā šajā ziņā vēl ir, kur augt!

Ceturto moduli „Digitālo rīku izmantošana” izstrādāja Latvijas pārstāvji. Šis modulis ir veidots tā, lai tas būtu interesants ne tikai IT speciālistiem vai jauniešiem, bet arī tiem, kas „ar tehnoloģijām nedraudzējas”. Tajā ir maz teksta, bet daudz videomateriālu, attēlu un infografiku. Modulis ļauj izziņāt četru veidu digitālos rīkus:

- ▶ rīkus uzdevumu un laika plānošanai un projektu vadīšanai;
- ▶ rīkus tiešsaistes sanāksmju organizēšanai;
- ▶ rīkus digitālo datu vizualizēšanai;
- ▶ rīkus tiešsaistes aptauju organizēšanai.

Pēc šī moduļa apguves vairs nebūs grūti izmantot visdažādākos tiešsaistes rīkus, veidot afišas un aptaujas, strādāt mākonī, izveidot neaizmirstamu prezentāciju un jēgpilni izmantot sociālos tīklus savu mērķu sasniegšanai.

Kas ir nepieciešams, lai to visu uzzinātu? Ir jāieiet interneta vietnē <https://learn.youthworkhd.eu/>, jāreģistrējas un jāizvēlas apgūstamie moduļi – viens, divi, trīs vai visi četri. Kurss *Youth Work HD* bez maksas ir pieejams ikvienam interesentam latviešu, angļu, lietuviešu, itāļu un horvātu valodā.

Šī platforma ļauj arī pašiem iesaistīties un veidot jaunas ar jaunatnes darbu saistītas programmas (rokasgrāmata atrodama informācijā par kursu). Ir iespējams arī atrast sadarbības partnerus, rakstot uz info@youthworkhd.eu.

Lai jums interesantas mācības un ierosme iegūtās zināšanas un prasmes izmantot ikdienas darbā! ■

Metodisko līdzekļu apskats

Valsts izglītības attīstības aģentūras (VIAA) Informācijas un karjeras atbalsta departamenta speciālisti ir izstrādājuši vairākus metodiskos materiālus un aicina pedagogus karjeras konsultantus un mācību priekšmetu skolotājus izmantot tos gan individuālajās, gan grupu nodarbībās. Visi metodiskie materiāli ir pieejami VIAA vietnes www.viaa.gov.lv sadaļā „Karjeras atbalsts/informatīvie materiāli”.

Sniegsim skolēniem iespēju radoši un interesanti izzināt un plānot savu karjeru!

Spēle „Iepazīsti profesijas”

Spēle paredzēta sākumskolas skolēniem, lai rosinātu viņu interesi un izpratni par profesiju daudzveidību un saturu. Vienā spēles komplektā ir 50 profesiju attēlu kartītes, 50 profesiju nosaukumu kartītes un 13 grupēšanas kritēriju kartītes. Tā kā spēlei ir dažādi varianti, skolotājs nodarbībā var izmantot to spēles variantu, kurš labāk atbilst skolēnu interesēm, vajadzībām un zināšanu līmenim.

Bankas darbinieks (finansists)	Fizioterapeīts	Florists
Fotogrāfs	Frizieris	Galdnieks

Darbs komandā	Bieži strādā viens	Strādā ar cilvēkiem
Strādā ar augiem vai dzīvniekiem	Strādā ar lietām	Darbojas radoši
Strādā vienveidīgu darbu	Pārsvārā strādā ārpus telpām	Pārsvārā strādā telpās
Darbs bieži ir bīstams	Darbs nav saistīts ar risku un bīstamību	Strādā noteiktu darba laiku

Palīgs karjeras plānošanā

Ir izstrādātas infografikas, lai ikvienu, īpaši skolēnus, iepazīstinātu ar svarīgākajiem karjeras vadības jautājumiem.

Informatīvais materiāls „Karjeras vadības prasmes” attēlo svarīgāko kompetenču (zināšanu, prasmju, attieksmes) kopumu, kas cilvēkam jebkurā dzīves posmā ļauj veidot savu mācību un turpmāko karjeras ceļu. Ar izglītību un nodarbinātību saistītā informācija ir strukturēta tā, lai interesents to varētu apkopot, analizēt un organizēt. Tā palīdzēs attīstīt prasmes, kā arī pieņemt un īstenot ar savu karjeru saistītus lēmumus.

Savukārt „Karjeras orientēšanās karte” palīdzēs skolēnam izvēlēties turpmāko izglītības un karjeras ceļu. Tā palīdzēs orientēties ceļā uz savu karjeras lēmumu pieņemšanu, izvēloties tieši tos kontrolpunktus, kuri ir nepieciešami savas karjeras attīstībai. Kartē ir iezīmēti trīs

dažādu krāsu kontrolpunkti – sevis izzināšanai, izglītības iespēju apzināšanai un darba pasaules iepazīšanai.

Pēti, izzini un izvēlies savu izglītības un karjeras ceļu!

Valsts izglītības attīstības aģentūra

Informācijas un karjeras atbalsta departaments
 Valņu iela 1, Rīga, LV-1050
 tālr.: 67830842; fakss: 67830830
 e-pasts: euroidance@viaa.gov.lv

EIROPAS SAVIENĪBA

Ziņu izdevuma izstrādi līdzfinansē Eiropas Komisija. Izdevums atspoguļo vienīgi autoru uzskatus, un Eiropas Komisija nav atbildīga par tajā ietvertās informācijas lietojumu.